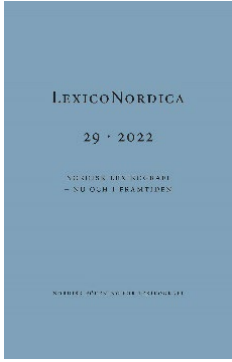

LexicoNordica

Titel:	Andra upplagan av Svensk ordbok: förutsättningar och redaktionella val	
Forfatter:	Emma Sköldberg	
Kilde:	LexicoNordica 29, 2022, s. 139-152	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© 2022 LexicoNordica och författarna

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Andra upplagan av *Svensk ordbok*: förutsättningar och redaktionella val

Emma Sköldberg

In the article, the editor-in-chief of the second edition of *Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien* (SO₂, 2021) gives an overall picture of, e.g., the technical conditions, financial framework and agreements with the financier which have guided the work with the edition. Furthermore, examples are provided of some of the lexicographical work initiatives that have taken place prior to the second edition and the motives behind these, as well as the priorities that have been necessary.

1. Inledning

Senvåren 2021 publicerades andra upplagan av *Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien* (SO), som tillsammans med *Svenska Akademiens ordlista* (SAOL) utgör Svenska Akademiens båda samtidsordböcker.

Förutsättningarna för lexikografiskt arbete har förändrats en hel del sedan den första upplagan av SO (SO₁) utarbetades för att utkomma 2009. I det följande redogör jag, i egenskap av huvudredaktör, för några viktigare omständigheter som i hög grad påverkat redaktionens val och prioriteringar i det redaktionella arbetet med den andra upplagan (hädanefter SO₂).

2. Förutsättningar

SO utarbetas och vidareutvecklas inom ramen för ett samarbete mellan Svenska Akademien och Göteborgs universitet. Detta samarbete regleras bl.a. av innehållet i ett samarbetsavtal från år 2010

som gäller i femtio år, dvs. till och med år 2060. Arbetet som har lett fram till SO₂ har i stora drag styrts av innehållet i samarbetsavtalet, men i princip har ramarna för arbetet satts av innehållet i de löpande ansökningar om finansiering som skickats till och beviljats av Svenska Akademien. Akademien, främst dess språkkommitté, har varit en viktig diskussionspartner under arbetets gång och viktigare förändringar inför SO₂ har redaktionen förankrat hos uppdragsgivaren.

SO₂ bygger på en både lång och väl utvecklad lexikografisk tradition (se vidare bl.a. Malmgren 1992, 2009; Malmgren & Sköldberg 2013). SO₁, och den lexikaliska databas som ordboken genereras ur, har många styrkor. Men samtidsordböckers innehåll måste ständigt uppdateras. Detta är nödvändigt för att den aktuella ordboken ska spegla det samtida språket och för att användarna av ordboken ska uppleva att den är i takt med tiden. Svagheter av mer teknisk karaktär i SO₁ har också kommit i dagen efter att den tryckta SO₁ publicerats i elektronisk form (se nedan).

Vidare har övriga ordboks-Sverige och -Norden förändrats mycket sedan SO₁ publicerades 2009. Tidigare fanns det t.ex. flera förlag som utgav ordböcker av olika slag och i olika medier. Nu finns det istället andra aktörer vilka enbart arbetar med digitala resurser och för nya syften, exempelvis Språkbanken Text med dess utvecklande av språkteknologisk forskningsinfrastruktur. Under arbetets gång är det sådana aktörer som SO₂-redaktionen har förhållit sig till eller valt att samarbeta med.

Den tryckta versionen av SO₁ kompletterades förvisso av ordboksappar 2015 och som nätversion på ordboksportalen svenska.se 2017, men SO₁ var i första hand en tryckt ordbok. Numera är den digitala ordboken det primära, och SO₂ publiceras enbart elektroniskt, i form av appar och på webben. Detta faktum har påverkat redaktionens arbetsätt samt erbjudit nya möjligheter och utmaningar. E-ordboken är som bekant mer dynamisk och flexibel än den tryckta. Idag råder det också en ny standard vad gäller löpande

uppdateringar av ordböcker. Nordiska verk som *Den Danske Ordbog* (DDO) och *Det Norske Akademis ordbok* (NAOB) uppdateras löpande. Eftersom SO numera är en digital ordbok kommer också den att uppdateras regelbundet.

Möjligheten till löpande uppdateringar har medfört att tänkesättet ”release early, release often” präglar det lexikografiska arbetet mer än tidigare. Den tidigare eftersträfvade fullständigheten och konsekvensen beträffande artiklarnas innehåll har alltmer luckrats upp. Exempelvis är det i skrivande stund (1 juli 2022) förhållandevis enkelt att finna ordboksartiklar i DDO vilka saknar någon eller några av de förväntade informationskategorierna. Till skillnad från artiklar som *soja* och *sol*¹ saknar bl.a. artikeln *sojamælk* uttalsuppgifter, såväl utskrivna som upplästa. I artikeln *sojasovs/sojasauce* ges ingen uppgift om årtal för första belägg i skrift. Adjektiven *solflimrende* och *solgylden* saknar betydelsebeskrivningar och där finns det heller inte några språkprov. I en digital ordbok är det lättare att efter hand komplettera artiklar med mer information, i den mån redaktionen önskar att göra detta.

Sedan arbetet med SO₁ pågick, och ordboken publicerades i tryck, har, som redan antytts, också ordboksportalen svenska.se tillkommit. I portalen kan man söka i SAOL, SO och *Svenska Akademiens ordbok* (SAOB) samtidigt. Det är i detta sammanhang som de allra flesta av dagens ordboksanvändare möter SO. Användarstatistik visar att antalet sökningar på portalen ökar hela tiden. Tack vare svenska.se, och apparna, når SO₂ också ut till en annan och bredare användargrupp än den tryckta SO₁ och dess föregångare gjorde. Exempelvis torde andelen användare som är inlärare av svenska, och som befinner sig på olika kompetensnivåer, ha ökat högst betydligt.

I och med att de tre ordböckerna visas bredvid varandra i samma gränssnitt på ordboksportalen har deras respektive funktioner och perspektiv kommit att diskuteras ingående inom projektgruppen. Med tanke på att SAOL främst är normativ finns det ett värde

i att renodla SO₂ till en mer deskriptiv ordbok. Även arbetsfördelningen mellan samtidsordböckerna och den historiska SAOB har dryftats under de löpande diskussionerna mellan redaktionen och uppdragsgivaren. Det är kostsamt att utarbeta ordböcker och under samtals gång har det ifrågasatts om Akademiens ordböcker ska tillhandahålla överlappande informationskategorier, t.ex. uppslagsordens uttal och etymologi.

Det samtida språkbruket, som SO har till uppgift att spegla, förändras hela tiden. Det har dessutom hänt mycket när det gäller tillgången på korpusar sedan åren före 2009 och publiceringen av SO₁. Innehållet i Språkbanken Texts konkordansverktyg Korp har t.ex. utökats kvantitativt men också breddats innehållsligt, exempelvis genom korpusar som bygger på sociala medier (Språkbanken Text/Korp 2022). Detta har haft konsekvenser för arbetet med SO₂, bl.a. vid granskningen och bedömningen av befintliga språkexempel i SO₁.

Slutligen bedrivs svensk språkvård i dag inte på exakt samma sätt som när SO₁ publicerades. Detta märks t.ex. i de svar och av de rekommendationer som avdelningen Språkrådet inom den statliga myndigheten Institutet för språk- och folkminnen (Isof) ger i sin frågelåda. Språkrådets svar är mer resonerande än tidigare, och sådana svar kräver visst utrymme. Korta och mer kategoriska direktiv av ett mer traditionellt slag och av typen ”det är rätt och det är fel”, är mindre vanliga. Svaren på inkomna språkfrågor publiceras i Språkrådets frågelåda som också uppdateras kontinuerligt (Frågelådan i svenska 2022).

3. Redaktionella val

Arbetet med att uppdatera en ordbok med fler än 65 000 uppslagsord är en stor och krävande uppgift. Liksom SO₁ och dess föregångare har SO₂ styrkor men också svagheter och rena brister.

Svenska Akademien är en mycket generös finansör av arbetet med ordböcker. Trots detta har prioriteringar i SO-redaktionens arbete varit nödvändiga. I samråd med Akademien har redaktionen därför valt att ge företräde för vissa arbetsuppgifter i förhållande till andra. Exempelvis har redaktionen utnyttjat den digitala ordbokens fördelar och kraftigt utvecklat den interna sökstrukturen i form av ett stort antal nytillagda klickbara länkar, vilka underlättar för användarna att röra sig inom ordboken. I många betydelsebeskrivningar har det centrala definitionsordet länkats vidare till den egna definitionen, såsom ordet *akrobatik* i definitionen ”person som (yrkesmässigt) ägnar sig åt akrobatik” under uppslagsordet **akrobat**. Ett annat exempel är verbet **dräpa** med definitionen ”döda genom dråp”. I just det fallet har substantivet *dråp* gjorts om till en klickbar länk i SO2. Men utan tvekan kan framtida versioner av SO utvecklas betydligt på denna punkt. Det gäller även t.ex. sökfunktioner på portalen svenska.se.

Vidare har arbetet med att renodla SO:s deskriptiva karaktär prioriterats. Detta har bl.a. lett till att informationskategorin ”Stilruta”, som lades till inför SO1, inte ingår i SO2 (se vidare om dessa rutor i bl.a. Malmgren 2009:19). Anledningen är att ett stort antal stilrutor innehåller information som inte (längre) är aktuell eller kortfattade konstateranden av slaget ”X går bra att skriva”, ”Y måste anses felaktigt” och ”Z är inte korrekt”. Konstateranden som t.ex. att *flata* och *bög* är ”fullt brukbara som neutrala beteckningar, kanske de bästa som finns” stämmer enligt SO2-redaktionens bedömning helt enkelt inte (se stilruta under *flata* i SO1; se även bl.a. Petersson & Sköldberg 2020 om hanteringen av kontroversiella ord i samband med uppdateringen av ordboken). Påpekan- den som ”*Eftersom* bör inte följas av *att*. Det är alltså inte bra att skriva **han kom inte eftersom att han var sjuk*” (som återfinns i anslutning till artikeln *eftersom* i SO1), passar heller inte in i en deskriptiv ordbok som behandlar modern svenska. I just detta fall har SO2-redaktionen istället valt att uppdatera artikeln *eftersom*

genom tillägg av dels en ny konstruktionsangivelse (*eftersom att SATS <vardagligt>*), dels ett vardagligare språkprov (*affären är stängd eftersom att ägarna har semester*). Slutligen kan den stilruta som återfinns i SO₁ vid lemmat **euro** nämnas. Det står:

Att uttala *euro* som *jørå i svensk kontext är lika omotiverat som det skulle vara att säga *Joropa för *Europa* och *terapjot för *terapeut*. Vårt uttal *euro* svarar mot tyskarnas *äj'rå* och fransmännens *örå'*.

Man kan dock konstatera att uttalet [jo'rå] är vanligt förkommande i svenskan av i dag. Uttalsvarianten är därför tillagd i SO₂. Det kan också noteras att användare som söker rekommendationer om enskilda ord, ofta kan finna sådana i normativa SAOL. Mer ingående och nyanserade resonemang går att finna i Språkrådets redan nämnda frågelåda.

Att ordbokens deskriptiva funktion nu renodlas får också konsekvenser för de verbalsubstantiv som återfinns i verbartiklarna (se vidare om verbalsubstantiven i Malmgren 1992:489–490). Ett stort antal sådana substantiv har nu mönstrats ut. När det gäller denna informationskategori har SO₂-redaktionen valt att informera användarna, som får antas ha mycket skiftande svenskkunskaper, om sådana avledning som *faktiskt* används i svenskan, och inte om både sådana som *faktiskt* används och sådana som är teoretiskt *möjliga*. Avledningar av det senare slaget återfinns för övrigt i SAOB som ligger strax bredvid SO₂ på svenska.se. För att konkretisera har verbalsubstantiv som är vanligt förekommande i samtida texter behållits i SO₂:s verbartiklar. Det gäller exempelvis *tjatande* och *tjat* (i artikeln *tjata*), *manifesterande*, *manifestering*, *manifestation* (i artikeln *manifestera*) samt *misstänkliggörande* (i artikeln *misstänkliggöra*). Inför SO₂ har däremot verbalsubstantiv som *antikiserande* (i *antikisera*), *evaporerande* (i *evaporer*) och *bankrutterande* respektive *bankruttering* (i *bankruttera*)

mönstrats ut. Dessa substantiv används extremt sällan i moderna texter. Exempelvis förekommer de bara en handfull gånger vardera i samtliga korpusar som ingår i Korp (i dagsläget på drygt 14 miljarder tokens). Fler långsökta verbalsubstantiv av detta slag kommer för övrigt att mönstras ut inför nästa uppdatering, t.ex. *hankande* (i **hanka sig**), *illfänande* (i **illfänas**) och *piruetterande* samt *piruettering* (i **piruettera**) av det enkla skälet att dessa substantiv inte hör hemma i en ordbok som beskriver samtida svenskt språkbruk.

Att välja ut nya uppslagsord som ska ingå i den aktuella ordboken är en viktig uppgift för ordboksredaktioner. Några exempel på nyinlagda SO₂-uppslagord är: *agil*, *barnfri*, *elcykel*, *filterbubbla*, *gaddning*, *hemmasittare*, *köttfri*, *lyocell*, *mem/meme*, *mående*, *nätläkare*, *ortorexi*, *plantbaserad*, *preppa*, *responsiv*, *topsa*, *viral*, *vobba*, *wow*, *xerofil*, *ålderism*, *äggedonator* och *överäta*. Vad gäller det stora antal pandemirelaterade ord, vilka började uppträda i samhället från och med första kvartalet 2020, har redaktionen bakom SO₂ i många fall valt att avvakta något. Härigenom kan redaktionen se vilka av dessa ord som verkligen etableras i svenskan och vilka av de mer fackspråkliga orden som inlemmas i allmänspråket. Med tanke på planerade uppdateringar av SO₂, är det förhållandevis enkelt att på sikt införliva sådana pandemirelaterade ord som, med ett lite längre tidsperspektiv, bör ingå i verket.

Vidare har det inom redaktionen funnits en önskan att SO₂ ska spegla fler sorters språkbruk än vad SO₁ gör och att SO₂ ska ge en bild av det språk som används på 2020-talet. Detta har lett till att ett mycket stort antal otidsenliga språkprov i SO₁ har uppdaterats eller ersatts av nya. De språkprov som har mönstrats ut (för att oftast ersättas av nya exempel) är av relativt olika slag, vilket framgår av exempel som *skriva ut uppsatsen på en ordbehandlare* (under lemmat **ut**), *man får 10% (i) rabatt om man betalar kontant* (under **rabatt**) och *han sade "du" till själve landshövdingen* (under **'själv**). Som en följd av att bl.a. tekniken har utvecklats, kontant-

hanteringen har gått ner och att det sociala avståndet mellan olika kategorier i samhället har minskat, upplevs ordboksexempel som dessa som föråldrade. Bland språkproven i SO1 finns det också en rad uttalanden som präglas av sexism eller könsstereotypier, t.ex. *hans tjej var alltid villig, håhå, vad är det för en karl som inte kan laga bilen och han är ett beskedligt kräk som aldrig vågar säga emot sin fru* (se artiklarna **villig**, **håhå** och **kräk** i SO1). Till exemplen av detta slag kan man även föra språkprovet *mesig tjejfotboll* (under **mesig**) som fått stor negativ uppmärksamhet inte minst i svensk press och i sociala medier (se vidare Sköldberg 2020).

Det betydande arbetet med språkexemplen har bedömts vara av största vikt eftersom exemplen är så centrala och då ett illa valt eller förlegat språkprov, ur användarsynpunkt, kan fördärva en i övrigt informativ ordboksartikel. Arbetet med språkexemplen har därför prioriteras i förhållande till exempelvis arbete med att lägga till etymologier till nyinlagda ord. Här kan det även nämnas att just arbetsuppgiften med etymologier inte omfattas av det femtioåriga samarbetsavtalet mellan Svenska Akademien och Göteborgs universitet och inte heller beaktas i beviljade ansökningar om finansiering för arbetet med SO2. Det kan också konstateras att det även i SO1 finns uppslagsord (inklusive lånord) som saknar etymologiska uppgifter, bl.a. **absent**, **community**, **podda** och **stadsjeep**. Etymologiska uppgifter kan läggas till efter hand i den digitala ordboken. Eftersom SAOB kommer att uppdateras efter fullbordandet av den första upplagan, kommer också många etymologier som inte ingår i SO att vara tillgängliga via den ordboken.

Vid en genomgripande förändring av presentationen av uttalsuppgifterna inför publiceringen av SO2 föll uppgifter om hur vissa ord (såsom *dator*) uttalas i pluralis bort. Detta är en klar försämring, men uppgifterna finns i databasen, och målet är att de åter ska vara på plats efter nästa uppdatering av SO2. Bristen berör emellertid i första hand användare av SO2-apparna. Användare av svenska.se har tillgång till de aktuella uttalsuppgifterna i SAOL.

Slutligen har SO₂-redaktionen valt att vidareutveckla de uppgifter som ges om olika slags ordkombinationer i ordboken (jfr Malmgren 2009:18). Vad gäller kollokationer har vissa ordboksartiklar med många kollokationer numera en egen sektion med rubriken ”KOLLOKATIONER” innehållande just den typen av ordförbindelser. Exempel på sådana ordboksartiklar är **avtal**, **argument** och **läkemedel**. Man kan diskutera om den valda rubriken är för ogenomskinlig för ordbokens målgrupp, men ordet går trots allt att slå upp i verket.

Vissa gränsdragningsproblem kan också finnas när man som lexikograf ska skilja mellan olika typer av ordkombinationer m.m. SO₂-redaktionen har, detta till trots, gjort bedömningen att lösningen med en egen kollokationssektion med rubrik leder till att mer ovana ordboksanvändare lättare uppmärksammar kollokationerna. Tack vare den nya sektionen i artiklar med många kollokationer kan användarna också lättare överblicka artiklarnas innehåll (se vidare Sköldberg 2022; se även Loenheim & Hult 2020:36–38 om värdet av rubriker i ordboksartiklar).

Gällande konstruktionsuppgifterna har arbetet inför SO₂ präglats av ”fortsatt strävan mot ett tydligt beskrivningsspråk och användarvänlighet” (Blensenius 2019:207). I SO₁ ges endast samlad konstruktionsinformation i slutet av huvudbetydelsen (se vidare om valensuppgifter i bl.a. SO₁ i Malmgren & Toporowska Gronostaj 2009). Den information som ges är inte sällan bristfällig. När det gäller vissa underbetydelser saknas uppgifter helt. I en verbartikel som **regna** i SO₁ återfinns endast konstruktionsuppgiften ”regna” och man kan fråga sig hur användarna ska konstruera en exempelmening som *förtroendeuppdragen formligen regnade över honom* (vilken återfinns som språkprov i en bildlig underbetydelse) utifrån den angivelsen.

I många andra fall är den samlade konstruktionsinformationen i slutet av huvudbetydelsen mycket svårtolkad på grund av sin komplexitet. Ordboksanvändarna förväntas då koppla en viss

konstruktionsuppgift till rätt delbetydelse och det är lätt att inse att detta system kan vålla problem bland användarna, i synnerhet för inlärare. Som exempel kan angivelsen under verbet **hemställa** nämnas: *hemställa (hos/till ngn/ngt) (om) ngt/att+V/SATS*. Angivelsen kan ses som en sammanfattning av mer än tio olika konstruktionsuppgifter. Ett annat exempel är konstruktionsangivelsen under verbet **ljuga** i SO1 som lyder: *ljuga (om ngn/ngt/SATS) (för ngn), ljuga (ihop ngt/SATS) (för ngn), ljuga (med ngt/SATS), ljuga (sig till ngt)*. Också den utgör en sammanfattning av ett stort antal konstruktionsangivelser. I SO2-gränssnittet kan emellertid mer komplexa uppgifter expanderas så att man ser vilka de olika konstruktionerna är. Vidare har konstruktionsuppgifterna placerats högre upp i ordboksartiklarnas mikrostruktur. Uppgifterna fördelas också på huvudbetydelse och underbetydelse i ett mycket stort antal fall och dessutom har uppgifter om subjekt lagts till. Redaktionen har också arbetat vidare med att komplettera aktuella konstruktionsuppgifter med illustrativa språkprov (se vidare Blenselius 2019).

Att granska, revidera och komplettera hela verket när det gäller kollokationer och valensuppgifter är också ett mycket omfattande arbete. Redaktionen var medveten om att arbetet med kollokationerna och konstruktionsuppgifterna inte var helt genomfört när SO2 publicerades. Att SO numera är en digital ordbok, som ska uppdateras mer löpande, torde kunna leda till att uppgifterna om ordkombinationer kan bli mer kompletta i framtiden. Utifrån det tidigare nämnda tänkesättet ”release early, release often” valde redaktionen att publicera den andra upplagan av SO år 2021 istället för att vänta tills hela ordboken var uppdaterad på samtliga punkter. Jämfört med konstruktionsredovisningen i SO1, där informationen i vissa fall är ofullständig och ibland svår att förstå, framstår det nya presentationssättet som tydligare och mera lättillgängligt för användarna. Redaktionen bedömning är att det, ur användarnas perspektiv, hade varit sämre att bibehålla det gamla systemet

än att introducera det nya presentationssättet, även om det ännu inte är genomfört till punkt och pricka.

4. Slutord

Det har nu gått närmare 15 år sedan arbetet med första upplagan av SO pågick för fullt. Mycket har hänt på dessa år. Samhället har förändrats liksom språkbruket och språkvårdens karaktär – förändringar som naturligtvis måste avspeglas i den nya upplagan av SO.

Varje redaktion gör, under ledning av sin huvudredaktör, sina val och prioriteringar. Dessa baseras på de senaste forskningsrönen, på tekniska förutsättningar, ekonomiska ramar och inte minst överenskommelser och löpande diskussioner med finansieraren. Alla redaktioners mål är naturligtvis att göra den aktuella ordboken, i detta fall SO, så bra som möjligt. SO2-redaktionen har velat förvalta det lexikografiska arvet från SO1 och dess föregångare och samtidigt modernisera ordbokens innehåll och utnyttja de möjligheter som erbjuds idag, inte minst tack vare digitala medier.

Just de digitala publikationsformerna har ändrat förutsättningarna för arbetet med *Svensk ordbok* i grunden. Till skillnad från de tryckta föregångarna genererar inte SO2 några försäljningsintäkter för sin huvudman. En given uppgift för ordboksredaktioner allmänt har varit att leverera underlag för säljande argument inför marknadsföringen av det nya verket – det skulle innehålla fler ord och nya informationskategorier jämfört med föregångaren. Att detta även har gällt SO framgår exempelvis då den tidigare huvudredaktören, Sven-Göran Malmgren (1992, 2009), i positiva ordalag beskriver vilka informationskategorier m.m. som successivt har lagts till i SO:s olika föregångare, från *Svensk ordbok* (SOB 1986) till SO1 (2009).

Utvecklingen av den nya upplagans digitala karaktär har stått i fokus och åtkomststrukturen är nu markant förbättrad med avancerad länkning mellan artiklarna. Kategorier som fokuseras i SAOL respektive SAOB har tonats ned. Dessa ändringar har inte genererat fler uppslagsord. Inte heller renodlingen av ordbokens deskriptiva karaktär genom utmönstring av normativa inslag är i samklang med tidigare försäljningsargument. De kan därför, mot bakgrund av den tidigare rådande synen, rent av uppfattas som försämring av ordboken. Men utgångspunkten att en ny upplagas kvalitet ska bedömas efter hur många nya ord och vilka nya informationskategorier har lagts till är förlegad och inte tillämplig på digitala verk. Jakten på nya uppslagsord m.m. kan lätt ta fokus från det viktiga arbetet med att se över befintliga artiklar och anpassa innehållet i dem så att det speglar det samhälle vi har idag. Strykningar av olika slag, såsom uteslutningen av otidsenliga språkprov och utmönstring av normativa informationskategorier som inte längre är i takt med språkvårdens direktiv eller det allmänna språkbruket, är en viktig del av redaktionens kvalitetsarbete med den nya upplagan. För att en ordboks innehåll ska vara i takt med tiden kan det – åtminstone periodvis – vara viktigare att redaktionen uppdaterar befintliga artiklar än att den fokuserar på att författa nya.

Avslutningsvis konstaterar jag att SO2 självfallet kommer att utvecklas och att digitala medier erbjuder goda möjligheter att publicera förbättrade versioner av SO. Den nuvarande SO-redaktionen noterar, liksom tidigare redaktioner, de synpunkter som användare av ordboken lämnar. All slags feedback från användarna är viktig för arbetet inför nästa uppdatering.

Litteratur

Ordböcker

- DDO = *Den Danske Ordbog*. <ordnet.dk/ddo> (juli 2022).
 NAOB = *Det Norske Akademis ordbok*. <naob.no/> (juli 2022).
 SAOB = *Svenska Akademiens ordbok* (1898–). Lund.
 SAOL = *Svenska Akademiens ordlista*. 14 uppl. 2015. <svenska.se/saol> (juli 2022).
 SO1 (2009) = *Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien*. Första upplagan. Stockholm: Norstedts i distribution.
 SO2 (2021) = *Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien*. Andra upplagan. Tillgänglig som appar för iOS och Android och via <svenska.se/so> (juli 2022).
 SOB (1986) = *Svensk ordbok*. Stockholm: Esselte studium.

Övrig litteratur

- Blensenius, Kristian (2019): Revision av konstruktionsuppgifter i *Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien*. I: *LexicoNordica* 26, 203–223.
 Frågelådan i svenska (2022): Institutet för språk och folkminnen (Isof). <frageladan.isof.se/> (juli 2022).
 Loenheim, Lisa & Ann-Kristin Hult (2020): *Framtidens Lexin: Forskningsöversikt*. (Rapporter från Språkrådet 12.) Stockholm: Institutet för språk och folkminnen.
 Malmgren, Sven-Göran (1992): From *Svensk ordbok* ('A Dictionary of Swedish') to *Nationalencyklopediens ordbok* (The Dictionary of the National Encyclopedia). I: Hannu Tömmola, Krista Varantola, Tarja Salmi-Tolonen & Jurgen Schopp (eds.): *Proceedings of the 5th EURALEX International Congress*. Tampere: Tampereen Yliopisto, 485–491.

- Malmgren, Sven-Göran (2009): Från *Nationalencyklopedins ordbok* (1995–96) till *Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien* (2009). Med tillbaka- och sidoblickar. I: *LEDA-Nyt* 47, 14–20.
- Malmgren, Sven-Göran & Emma Sköldbberg (2013): The Lexicography of Swedish and other Scandinavian Languages. I: *International Journal of Lexicography* 26:2, 117–134
- Malmgren, Sven-Göran & Maria Toporowska Gronostaj (2009): Valensbeskrivning i svenska ordböcker – och några andra. I: *LexicoNordica* 16, 181–196.
- Petersson, Stellan & Emma Sköldbberg (2020): To discriminate between discrimination and inclusion: a lexicographer's dilemma. I: Zoe Gavriilidou, Maria Mitsiaki & Asimakis Fliatouras (eds.): *Proceedings of XIX EURALEX Congress: Lexicography for Inclusion*. Vol. I. Alexandroupolis, 381–386.
- Sköldbberg, Emma (2020): En mer inkluderande lexikografi – bortom frågan om kvinnor och män. I: Janne Bondi Johannessen & Kristin Hagen (red.): *Leksikografi og korpus. En hyllest til Ruth Vatvedt Fjeld*. (Oslo Studies in Language 11(1)). Oslo, 7–30.
- Sköldbberg, Emma (2022): Phraseological theory, evidence in corpora and lexicographical practice. On collocations in a monolingual dictionary of Swedish. I: Kristian Blenselius (ed.): *Valency and constructions. Perspectives on combining words*. (Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning 46.) Göteborg, 155–182.
- Språkbanken Text/Korp. <spraakbanken.gu.se/korp/> (juli 2022).
svenska.se = Svenska Akademiens ordbokportal. <svenska.se/> (juli 2022).

Emma Sköldbberg
professor
Institutionen för svenska, flerspråkighet och språkteknologi
Göteborgs universitet
Box 200
SE-405 30 Göteborg
emma.skoeldberg@svenska.gu.se